

Keurslagers ondersteunen duurzame sojateelt

Braziliaanse sojatelers, Brabantse varkenshouders en Nederlandse Keurslagers hebben de handen ineen geslagen om duurzamer varkensvlees aan te kunnen bieden.

Een kleine honderd Keurslagers verkopen vanaf juni 2009 Milieukeur-varkensvlees dat bijdraagt aan duurzame sojateelt. En dat doen zij door een unieke samenwerking met Coopafi, een coöperatie van Braziliaanse gezinsboeren in het zuiden van Brazilië die duurzame landbouw bedrijven. De varkensboeren van De Hoeve en deze Keurslagers, bieden tientallen sojaboeren de kans om te investeren in duurzame teelt door middel van een financiële ondersteuning voor de meerkosten die deze wijze van werken nu eenmaal met zich meebrengt. Ook verbeteren de leef- en werkomstandigheden van de lokale bevolking. Na onafhankelijke controle ontvangen de boeren certificaten die worden aangekocht door De Hoeve en een sterk groeiend aantal Keurslagers dat Milieukeur-varkensvlees verkoopt. Het aantal certificaten staat direct en onlosmakelijk in relatie tot de hoeveelheid soja die gevoerd wordt aan de varkens van De Hoeve die bestemd zijn voor die Keurslagers. Totaal gaat het om circa 3.500 ton soja op jaarbasis.

Primeur in de retail

Ondersteuning van duurzame sojateelt is uniek in de vleessector. De ongeveer honderd Keurslagers lopen hiermee voorop in de retail. De Hoeve werkt al vele jaren aan duurzame innovatie in de varkenshouderij. Stichting Natuur en Milieu, Solidaridad en Stichting DOEN hebben dit initiatief mede mogelijk gemaakt.

'Book and claim'

"Het project loopt al zo'n twee jaar" weet Hans Verhoeven van De Hoeve, het samenwerkingsverband van varkenshouderijen met Milieukeur. "Toen ondernamen wij onze eerste pogingen om in onze keten meer duurzame soja te gebruiken. In de praktijk bleek echter dat deze stroom niet rendabel te importeren was naast de bulkstroom van 'gewone' soja. Dat bracht ons op het idee om te werken met een 'book and claim'-systeem. Dat hebben we vervolgens besproken met de boeren in Brazilië. Er is een aantal eisen waar zij aan moeten voldoen: er mag geen genetisch gemodificeerd gewas worden verbouwd, er moet sprake zijn van gezinslandbouw zonder kinderarbeid, er mag geen gedwongen arbeid aan te pas komen en er mag geen recente ontbossing hebben plaatsgevonden. Al deze eisen worden streng gecontroleerd. Uiteindelijk hebben zo'n honderd boeren zich gemeld als deelnemer, met elk een areaal van zo'n 30 tot 40 hectare. Overigens, in het gebied zijn er wel 35.000 gezinsbedrijven, wat een mogelijkheid tot grotere afname biedt. Vervolgens zijn de bedrijven gecertificeerd door het onafhankelijke IBD (Instituto Biodinamico) in Brazilië en werden hun gronden in kaart gebracht. Voor iedere gecertificeerde ton soja krijgt de boer een certificaat. Die certificaten worden gekocht door De Hoeve en Keurslagers. Hiermee leveren ze een bijdrage aan de meerkosten van verantwoorde sojaproductie. De boeren verkopen de soja op de lokale of internationale markt. Ook daar kunnen ze een meerprijs realiseren als zich bijvoorbeeld een koper meldt voor niet genetisch gemanipuleerde soja. De opbrengst van dat areaal claimen wij vanuit Nederland. Uiteindelijk is de kans dat een varken in Nederland precies die soja krijgt dus gering, maar dat is nu eenmaal de consequentie van een 'book and claim'-systeem."

RUUD BAKKER
(VERENIGING VAN
KEURSLAGERS):

"We moeten ons blijven onderscheiden"

"Onze motivatie als Keurslagers gaat al een jaar of tien terug", vertelt Ruud Bakker, directeur van de Vereniging van Keurslagers. "We hebben een paar jaar geleden uiteindelijk dit project in gang gezet, om te bezien hoe we ons product (naast Milieukeur) nog duurzamer konden maken. En dan kom je al gauw bij het voer terecht. Zelf ben ik ook met eigen ogen gaan kijken in Brazilië en het concept van de gezinsboeren spreekt mij aan. Zij werken veel duurzamer omdat ze niet, zoals de megabedrijven die je ook in Brazilië hebt, een aanslag plegen op het grondgebruik door de enorme monocultuur. Onze boeren hebben een gemengd bedrijf en telen uitsluitend niet-genetisch gemanipuleerde soja."

Iedere hectare telt

Voor de Keurslagers is het belangrijk zich te blijven onderscheiden van de supermarktproducten. Bakker: "Dus moeten we de concurrentie voorblijven en door ons MVO-beleid steeds uit te breiden kun je dat bewerkstelligen. En nu maar hopen dat de consument dat ook op waarde weet te schatten!" Op de vraag in hoeverre het project bijdraagt aan meer duurzame soja antwoordt Bakker: "Realistisch gezien is het een druppel op een gloeiende plaat. Zeker als je het ziet in verhouding tot de grote

producenten in Brazilië, die soms een areaal hebben ter grootte van de provincie Utrecht. Maar aan de andere kant: het is wél echt; de duurzame soja wordt in Brazilië verbouwd en wij claimen dat. Zo bezien telt iedere hectare mee!"

Keurslager Antoine van Baars in Haarlem verkocht het eerste duurzame varkensvlees met Milieukeur aan directeur-generaal Annemie Burger van LNV.

Lees verder op pagina 10

Natuur en Milieu, dat partner is in het project, is enthousiast over de productiemethode, ook al is het nog kleinschalig. Woordvoerder Richard van Galen daarover: “Voor de productie worden de Baselcriteria gebruikt. Dat betekent vrij van gmo, geen sociale misstanden, en boskapvrij. Boeren voldoen aan deze criteria, je weet niet hoe lang ze daar al aan voldoen. Maar wat voor ons belangrijk is, is dat de producenten ook gaan doorhebben dat duurzame soja gewenst is. Zo stimuleer je deze productie.”

Book and claim

“Het is lastig en duur om soja te importeren waarvan je zeker weet dat het duurzamer geteeld is, de soja komt namelijk in grote bulktransporten hierheen. Vandaar dat we aansluiten bij het book-and-claimsysteem, dat je kunt vergelijken met groene

stroom: je weet dat het groen geproduceerd wordt, maar wat er uit je kabel komt is niet perse groen. We kunnen dus wel garanderen dat voor dit Milieukeur-vlees een vergelijkbare hoeveelheid duurzame soja is geproduceerd als dat gebruikt wordt bij de productie.”

Trots

Van Galen: “Dat de Keurslagers Milieukeur-varkensvlees kopen met duurzame soja, laat vooral zien dat het echt mogelijk is dit te produceren met duurzame soja. Uiteraard zijn de hoeveelheden nog niet heel groot, maar het laat wel aan de consument en aan de rest van de markt zien dat deze manier van produceren echt geen utopie is. We zijn dan ook trots dat we hier realiteit van hebben kunnen maken.”

“Dit project draagt heel concreet bij aan een duurzame sojateelt”, zegt Bram Verkerke, campagnemedewerker van Solidaridad. “Er wordt een directe link gelegd tussen slagers en sojaboeren in Zuid-Brazilië. Door het project staat een goede omgang met de natuur in de omgeving van de sojaboeren garant en kunnen de boeren rekenen op fatsoenlijke arbeidsomstandigheden. Daarbij krijgen zij een betere prijs voor het product.”

Zoden aan de dijk

Het project zet volgens Verkerke zeker zoden aan de dijk. “De Keurslagers geven een heel duidelijk voorbeeld af aan de

Nederlandse vleeswereld”, zegt hij. “Ze zetten het issue van de sojateelt op de kaart en pakken de negatieve aspecten aan.” Solidaridad hoopt dan ook dat andere slagers en vooral ook de supermarkten het goede voorbeeld volgen. “Natuurlijk bereiken de Keurslagers relatief beperkte volumes. Maar we verwachten dat dit een eerste stap is en dat grote spelers in de markt dit initiatief volgen.” Voor Solidaridad is het project een prachtig voorbeeld van verduurzaming. “Op deze manier los je problemen in ontwikkelingslanden op door de handel te verduurzamen. Een project als dit is een concreet voorbeeld van hoe je dat doet.”

Gebruik het vernieuwde logo Milieukeur

Ruim een jaar geleden introduceerde SMK het vernieuwde logo Milieukeur. Veel Milieukeurhouders reageerden enthousiast op de restyling en verwerkten het logo op hun producten en in hun communicatie-uitingen.

Toch komt SMK in de markt nog regelmatig het oude logo tegen. En dat is jammer, want de moderne uitstraling van het vernieuwde logo past helemaal in deze tijd.

Meer info: Wim Uljee – communicatieadviseur bij SMK - beantwoordt graag alle vragen over implementatie van het vernieuwde logo Milieukeur. E-mail: wuljee@smk.nl

Beken ook kleur met Milieukeur!

Bedrijven met Milieukeur gecertificeerde producten, processen of diensten bekenen kleur: zij tonen aan duurzaam en maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Dat biedt veel voordelen; op de eerste plaats natuurlijk de winst voor het milieu. En ook: bewezen duurzaamheidsinspanningen, een positief imago, de positionering van het bedrijf door onderscheid in de markt, kostenbesparingen, fiscale voordelen en leidraad bij duurzaam inkopen.

Eerste Milieukeur-champignons

Jasper Kanters is zonder meer een vooruitstrevende ondernemer te noemen. Hij runt zijn champignonkwekerij in Heeswijk op eigen wijze, waarbij aandacht voor voedselveiligheid en het milieu voorop staan. In juni ontving het bedrijf als eerste champignonkweker het Milieukeurcertificaat voor zijn productiebedrijf en daarnaast een Milieukeurcertificaat voor zijn separate verwerkingsbedrijf.

Jasper Kanters is heel stellig in zijn overtuiging dat zijn aanpak werkt: "In mijn opvatting is de ideale manier van bedrijfsvoering: duurzaam produceren met voedselveiligheid en het milieu voorop. Daar sluit Milieukeurcertificering uitstekend op aan. Al eerder heb ik het BRC-certificaat behaald. Het British Retail Consortium (BRC) is een inspectieprotocol dat wordt gebruikt door Britse supermarkten. Het omvat voorwaarden waaraan leveranciers moeten voldoen. BRC vereist dat een kwaliteitssysteem aanwezig is, dat HACCP toegepast wordt en dat de omgeving, product, proces en personeel in dit systeem opgenomen zijn (Goede Hygiëne Praktijk vereisten). Ook is mijn bedrijf gecertificeerd voor Global Gap. Al die certificaten zijn primair afgestemd op je bedrijfsvoering en veel minder of niet op je product. En ik wilde nu eenmaal graag een productcertificering. Dan heb je maar een beperkt aantal keuzes. Voor veel bedrijven is het niet mogelijk om biologisch te werken. Maar je wilt je wél aantoonbaar inspannen voor duurzaamheid. Milieukeur sloot in dat verband goed aan bij mijn mogelijkheden en visie. En bovendien leidt het werken volgens de criteria van Milieukeur tot een optimale productkwaliteit. Dus iedereen is erbij gebaat!"

Bewustwording

Het voldoen aan de Milieukeurcriteria ging Kanters niet erg moeilijk af. "In de werkwijze binnen mijn bedrijf hoefde ik niet eens zo gek veel te veranderen", zegt Kanters. "Veel zaken had ik al redelijk op orde. De koude/warmte-opslag die ik heb, had ik al jaren, dat levert mij binnen het Milieukeurschema bonuspunten op. Bestrijdingsmiddelen gebruik ik niet. Als muggenbestrijding gebruik ik aaltjes, biologische gewasbescherming. Het enige waar ik beter op moest gaan letten is het gebruik van schoonmaakmiddelen. Dat was echt een stuk bewustwording, ik gebruik nu minder dan de helft van wat ik eerder gebruikte. Gewoon, door bewuster met het middel om te gaan, het blijft even schoon. En het levert natuurlijk ook nog eens een besparing in geld op!"

Jan Linders supermarkten

De afzet van de Milieukeurchampignons is ook al geregeld. Kanters: "Ik lever nu aan de Jan Linders supermarkten. Zij hebben in hun supermarktkrant een artikel gewijd aan mijn bedrijf en dat er nu paddenstoelen met Milieukeur verkrijgbaar zijn. In commercieel opzicht heeft Milieukeur op dit moment nog geen enorme meerwaarde, maar de sector kent inmiddels mijn werkwijze. Ik denk dat die nagevolgd zal worden. Het is mijn bedoeling om andere telers aan mij te binden, vervolgens zal ik van hen eisen dat ook zij volgens Milieukeur gaan werken. Ik zie dit als een begin en ik ga ervan uit dat aanbod en verwerking aanzienlijk zullen groeien."

Waarom niet?

De keuze voor Milieukeur lag voor Jasper Kanters voor de hand. "Ik heb twee commercieel werkende bedrijven en Milieukeur past perfect in mijn doelstellingen. Omdat ik al heel duurzaam werkte, kon ik de certificaten behalen met een paar eenvoudige aanpassingen in de bedrijfsvoering. Kanters ziet het certificaat ook als een goed middel om zich te onderscheiden van de concurrentie. "We bieden een compleet assortiment, maar hebben een heel klein marktaandeel. Wij onderscheiden ons door kwaliteit en aandacht voor het milieu, en als dat allemaal samen gaat én economisch rendabel is, waarom dan niet?"

*SMK projectleider agro/food
Frans Pladdet reikte in juni 2009
de Milieukeur certificaten uit aan
Jasper Kanters.*

Het stokje voor Daniëlle Vreedzaam

12

Daniëlle Vreedzaam is een nieuw gezicht in het College van Deskundigen agro/food. Daniëlle neemt aan het college deel namens het Productschap Tuinbouw. "Vanuit die positie weet ik goed wat er in de sector speelt. Ik kan het College van informatie voorzien en als klankbord fungeren voor de achterban." Tegelijkertijd nam Sarie Buijze afscheid van het college, waaraan zij sinds 2004 heeft deelgenomen.

Sarie Buijze (werkzaam bij de provincie Noord-Brabant) zag het college én SMK zich in die periode sterk ontwikkelen. "Toen ik toetrad was het College nog erg technisch en inhoudelijk gericht", zegt ze over die periode. "In de tussentijd is er veel gebeurd. We hebben onze scope duidelijk verbreed. We zetten in op duurzaamheid op alle fronten: People, Planet en Profit.

Met plezier geeft Sarie Buijze het stokje "na zo lange tijd" over aan Daniëlle Vreedzaam. "Ze kan voortbouwen op goed werk en daar haar eigen invulling aan geven."

Daarnaast zijn de producten verschoven van Milieukeur voor afzonderlijke agrarische producten naar Barometers." Die verbreding heeft onder meer geleid tot de invoering van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer, Barometer Duurzame Groenten & Fruit en de Barometer Duurzame Bloemist. "Door deze verbreding zitten we nóg dichter op de interesse vanuit de markt", zegt Buijze. "Dat is een geweldige ontwikkeling, waaraan de inbreng van Daniëlle Vreedzaam zeker nog verder kan bijdragen."

Markt

"Vanuit de markt zie je dat er steeds meer vraag is naar duurzame producten", vult Vreedzaam aan. "Die vraag komt vooral vanuit de retail. Supermarkten die eisen stellen aan de producten die ze inkopen, dat zie je steeds vaker." Volgens het tweetal zit het thema 'duurzaamheid' in de lift. "Waar je een paar jaar geleden het woord nauwelijks in de mond nam, is het nu een haast een modewoord."

Daniëlle Vreedzaam ervaart dit geregeld in haar dagelijkse werk bij het Productschap Tuinbouw. "Het komt steeds vaker voor dat retailers zware eisen stellen aan de telers. Zo willen ze minder residuen op de producten, minder dan wettelijk is toegestaan. De retailers willen echt ónder die wettelijke norm gaan zitten."

Een nieuw Milieukeur certificatieschema, nog in ontwikkeling, is het schema duurzame glasgroenten. De verwachting is dat dit schema eind van dit jaar gereed is. "Het gaat dan om de groenten die geteeld zijn onder glas", zegt Vreedzaam. "De vraag naar dat certificatieschema komt uit de branche zelf. [Red.: zie ook artikel op pagina 16] Dat is weer een goed voorbeeld van de markt die vraagt om aandacht voor duurzaamheid."

"De overheid vraagt om een gecertificeerd product"

Diamant Beton BV uit Hardenberg, producent van betonstraatstenen en betonplaten, heeft het Milieukeurcertificaat behaald voor zijn betonstraatstenen. Adjunct directeur Eddy Pross vindt deze certificering belangrijk. Hij zegt: "We produceren voor de overheid op basis van aanbestedingen. Het Milieukeur is voor ons daarbij belangrijk. Zowel gemeentelijke overheden als Rijksoverheden vragen om hergebruik van materialen. Producten zijn daardoor duurzamer." Een 'win-win' situatie noemt Pross het.

Om in aanmerking te komen voor het Milieukeur moeten de betonstraatstenen voor tenminste tien procent bestaan uit beton- of menggranulaat. Het gebruik van granulaat zorgt voor recycling van bouw- en sloopafval en voorkomt dat het landschap wordt aangetast door grindwinning en stortplaatsen.

Bakens verzetten

"Al vele jaren gebruikten we ons standaardproduct," legt Pross uit, "maar dit jaar hebben we de bakens verzet. Er kwam namelijk een groot project voor het Ministerie van Defensie. De aannemer die deze opdracht realiseert moest voldoen aan de eis dat er met aantoonbaar duurzame straatstenen werd gewerkt. Hij heeft bij ons straatstenen met Milieukeur besteld. Voor dit project hebben we betonstraatstenen gemaakt waarin granulaat verwerkt is. Helemaal nieuw was deze productiemethode niet: een jaar of tien geleden hebben we een soortgelijk granulaat gebruikt." De expertise om deze betonnen straatstenen te produceren was binnen Diamant Beton dus al aanwezig.

Aanbestedingen

Het Milieukeur is belangrijk voor Pross, vooral in het geval van overheidsaanbestedingen. "We gaan naar de overheid

absoluut communiceren met Milieukeur", zegt hij, "zeker daar waar duurzame producten gevraagd worden. Ook al onze andere klanten worden geïnformeerd over het behaalde certificaat. Niet bekend, is immers niet bemind. Afnemers moeten uiteraard weten dat wij een duurzaam product onder certificaat kunnen leveren."

Of Diamant Beton ook andere producten wil laten certificeren met Milieukeur?

"De mogelijkheid is aanwezig," aldus Pross, "we zullen als de klant om producten met Milieukeur vraagt, het zeker niet nalaten om ook die producten in de toekomst onder Milieukeur certificaat te produceren en te leveren."

Milieukeurcriteria voor duurzame maaltijden in de maak

“Het begint ermee dat een maaltijd lekker moet zijn. Dat blijft voorop staan. Maar als je er daarnaast een verantwoorde en duurzame maaltijd van kunt maken, heb je iets bijzonders te bieden.” Dat is de overtuiging van Paul Wellink. SMK ontwikkelt mede op verzoek van Wellink criteria voor duurzame maaltijden. Milieuadviesbureau BMA (Blonk Milieuadvies) werkt in opdracht van SMK een rapportage met conceptcriteria uit.

Paul Wellink is een gedreven ondernemer. Afkomstig uit een familie die al generaties met vlees werkt, heeft hij tientallen jaren ervaring in deze sector. Hans Verhoeven stond destijds aan de wieg van het concept ‘varkensvlees met Milieukeur’. “Ik heb daar met mijn vleesveredelingsbedrijf Wellink eveneens aan bijgedragen, maar had er verder geen economisch belang

bij”, zegt Wellink. “Daarom ben ik na verloop van tijd slechts zijdelings betrokken geweest bij het concept. Maar nu halen we de banden weer aan.”

Ruimte voor verbetering

Wellink houdt zijn ogen open voor nieuwe kansen in de vleessector. “Ik ben erg blij met de branche waarin ik werk, maar ik ben ook iemand die altijd ruimte voor verbetering ziet”, zo vertelt hij. “In 2002 ben ik begonnen met de maaltijdenfabriek DMC Maaltijdservice. Dat was vanuit de gedachte om het vlees beter te verwaarden. Ik lever heel uiteenlopende maaltijden, van stamppot tot Indisch en kan ook alle mogelijke dieetvoedingen aanbieden. De maaltijden worden hier in Lekkerkerk bereid en op het gewenste adres bezorgd. Ik lever veel aan cateraars, zorginstellingen en particuliere consumenten. Omdat ik daardoor veel verschillende maaltijdlijnen produceer, én omdat ik toch een beetje besmet ben met het Milieukeurvirus, kwam al snel de gedachte op om, naast de bestaande biologische EKO-lijn, ook maaltijden met Milieukeur te ontwikkelen. Samen met mijn partner Kruidenier Foodservices uit Rotterdam heb ik de stap gezet om aan SMK te vragen om een certificatieschema te ontwikkelen voor duurzame maaltijden.”

Barometer

Bij de ontwikkeling van criteria voor duurzame maaltijden wordt onderzocht of dit volgens het barometerprincipe kan. Wellink: “Net als bij andere Barometers van SMK wordt uitgegaan van een bronzen, zilveren en gouden niveau, waarbij het gouden niveau gelijk is aan Milieukeur. Dat is om het zo toegankelijk mogelijk te maken. Bij het bronzen niveau zullen de criteria met name zijn toegespitst op de bedrijfsvoering. Voor het zilveren niveau zullen er meer eisen bijkomen aan de gebruikte ingrediënten, en bij het gouden niveau mag er uitsluitend met

duurzame ingrediënten gewerkt worden.” Wellink is ervan overtuigd dat hij hiermee een nieuwe verbeterimpuls aan de sector kan geven. “Commercieel gezien kun je er in eerste instantie minder mee, behalve dan dat je een uniek product kunt aanbieden. Maar overal zie je de trend in duurzaam ondernemen. Grote bedrijven hebben vaak bedrijfsrestaurants waar men een verantwoorde maaltijd wil serveren. Met Milieukeur kan dat binnenkort. Bovendien heeft de overheid beloofd vanaf 2010 duurzaam te gaan inkopen en daar horen ook maaltijden bij. Ik zie er dus een goede toekomst voor!”

Blonk Milieuadvies

“Wij hebben van oudsher een sterke relatie met SMK, niet op de laatste plaats omdat onze directeur Hans Blonk nog bij SMK heeft gewerkt en de gedegen werkwijze goed kent”, vertelt Jasper Scholten, adviseur van Blonk Milieuadvies.

“Blonk was destijds ook betrokken bij de ontwikkeling van Milieukeurcriteria voor varkensvlees. SMK heeft ons bureau gevraagd de ontwikkeling van criteria voor duurzame maaltijden te begeleiden. Je gaat dan eerst inventariseren welke wettelijke eisen er al zijn op dit gebied, om vervolgens te bezien wat je dan bovenwettelijk daaraan toe kan voegen.”

Eerste opzet

Zaken waar in elk geval op gelet zal worden zijn het gebruik van energie, water, schoonmaakmiddelen en koelmiddelen. Scholten: “Ook is het streven om criteria te ontwikkelen op het gebied van gezondheid, verpakkingen en het gebruikte percentage duurzame ingrediënten. We zijn nu bezig met een eerste opzet van deze criteria volgens een barometermodel. In september komt een begeleidingscommissie bij elkaar om de inhoud van de criteria te bespreken. Vervolgens worden de conceptcriteria besproken en vastgesteld door het College van Deskundigen van SMK. Daarna volgt nog een openbare hoorzitting waar alle betrokkenen en geïnteresseerden hun reactie op de criteria kunnen inbrengen. Uitgangspunt bij dit alles is dat de criteria uitdagend zijn, maar wél haalbaar om certificering voor ondernemers in de maaltijdenindustrie mogelijk te maken. Naar verwachting zal begin 2010 het proces zijn afgerond en kunnen de eerste certificeringen plaatsvinden.”

Ook SMK-Nieuws gratis op uw bureau?
Meld u aan op www.smk.nl > Publicaties

Milieuthermometer Zorg wordt uitgebreid

Nadat de Milieuthermometer Zorg enthousiast in de ziekenhuizen werd ontvangen, is deze toe aan een volgende fase, de GGZ- en verpleeginstellingen. Milieucoördinator Wim Noback van Meerkanten geestelijke gezondheidszorg vertelt hier meer over.

De zorginstelling Meerkanten is sinds de oprichting lid van de vereniging Milieu Platform Zorgsector (MPZ). De milieucoördinator van Meerkanten, Wim Noback, is vanaf dit begin actief geweest binnen deze vereniging. Zo is hij onder meer lid van de werkgroep GGZ- en verpleeginstellingen. Binnen het MPZ kwam hij in aanraking met de Milieuthermometer voor ziekenhuizen. Hij ziet mogelijkheden voor aangepaste criteria die dan van toepassing kunnen zijn op de GGZ- en verpleeginstellingen en heeft dat binnen de werkgroep besproken.

ISO

De motivatie om mee te doen aan de ontwikkeling van de Milieuthermometer voor GGZ- en verpleeginstellingen komt niet uit de lucht vallen. Noback: "Meerkanten heeft sinds 2000 een geïmplementeerd milieuzorgsysteem dat gebaseerd is op de ISO-systematiek 14001. Eén van de onderdelen van dit systeem is dat om de vier jaar een audit wordt verricht door een externe instantie. Deze instantie kan een milieu-afdeling zijn van de plaatselijke overheid, de afdeling Milieuzaken van een andere GGZ-instelling, een gecertificeerd milieu-adviesbedrijf of een instantie die onder de verantwoordelijkheid van MPZ een milieu-audit kan uitvoeren. In dit laatste geval is de Milieuthermometer daar een voorbeeld van."

Bijzonderheden

De Milieuthermometer voor ziekenhuizen is volgens Noback niet zonder meer te vertalen naar criteria voor GGZ- en verpleeginstellingen. "Er zijn bijzonderheden waar rekening mee moet worden gehouden", legt Noback uit. "Zo kent een dergelijke instelling veel verschillende locaties binnen een regio en soms zelfs in het land. Naast locaties waar 24 uur zorg plaatsvindt, zijn er locaties waar ambulante zorg wordt verleend of dagbehandeling. Tenslotte is er sprake van een aantal 'gewone' woningen die min of meer zijn aangepast voor de functie beschermd wonen. De beschermende woonvormen komen vooral voor in GGZ-instellingen en zorginstellingen voor mensen met een verstandelijke beperking."

Verkeer

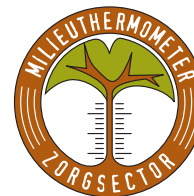
Andere bijzonderheden spelen ook een rol bij de ontwikkeling van criteria voor GGZ-instellingen en zorginstellingen. Noback: "Deze locaties worden soms gehuurd, of andersom: soms worden eigen locaties of ruimtes verhuurd aan derden.

Vanwege de verschillende locaties, heeft de instelling automatisch te maken met meerdere gemeentelijke en soms ook provinciale overheden. Op een enkele uitzondering na, hebben deze instellingen geen laboratoria en de daarmee gepaard gaande belasting voor het milieu. In vergelijking met ziekenhuizen is er sprake van beduidend minder typen en hoeveelheden gevaarlijke stoffen die meestal op één of andere manier te maken hebben met reiniging of hygiëne. Maar er is wél sprake van veel meer verkeersbewegingen tussen alle verschillende locaties. Ook hebben we te maken met het bezoek van familie aan de patiënten, en natuurlijk het bezoek van patiënten en hulpverleners aan de verschillende locaties voor ambulante of dagbehandeling."

Pilot

Noback vindt de Milieuthermometer Zorg zeker een levensvatbaar instrument om de sector naar een milieuvriendelijker niveau te tillen. "De Milieuthermometer is een goed instrument om zowel aan het eigen personeel als aan cliënten, verschillende overheden en geldverstrekkers te laten zien op welk niveau de instelling aan milieuzorg doet. Dit mede in het kader van duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Meerkanten wil daarom in het laatste kwartaal van 2009 meedoen aan een pilot van de Milieuthermometer, aangepast aan GGZ- en verpleeginstellingen. Afhankelijk van de uitkomst van de pilot, zou Meerkanten in 2010 of 2011 gecertificeerd kunnen worden. Bij de andere instellingen zal het waarschijnlijk wat langer gaan duren."

Wim Noback, milieucoördinator Meerkanten geestelijke gezondheidszorg.

GOUD
ZILVER
BRONS

Brabantse boomkwekers gaan landelijk

Vanaf half september kunnen boomkwekers buiten Noord-Brabant lid worden van de nieuwe organisatie Vereniging Duurzame Boomkwekers Nederland (DBN). De reden is een sterk toegenomen belangstelling van buiten Brabant voor het telen van boomkwekerijproducten onder Milieukeur.

Al langere tijd wordt de BMB (Brabantse Milieukeur Boomkwekers) benaderd door kwekers van buiten Brabant die graag volgens de normen van Milieukeur willen produceren en die lid willen worden van de BMB. Vandaar dat besloten is om de statuten te wijzigen en het mogelijk te maken dat deze bedrijven lid kunnen worden van de organisatie. Een naamswijziging was hierdoor onvermijdelijk. Vanaf 15 september 2009 kunnen alle vooruitstrevende boomkwekers uit Nederland die aantoonbaar duurzaam werken volgens de criteria van Milieukeur lid worden van de vereniging Duurzame Boomkwekers Nederland (DBN). De naamswijziging zal ook half september worden doorgevoerd.

Betrouwbaar en transparant

Op de vraag of hij verrast is door de spontane belangstelling van buiten Brabant voor dit initiatief reageert Berry Janmaat van D-O advies: "Spontaan? Dat weet ik nog zo net niet. Als je iets goed doet, kom je vanzelf in de belangstelling. Ik denk eerder dat je de interesse voor Milieukeur op die manier kunt verklaren. Voorwaarden bij een succesvol keurmerk zijn dat er vanuit de markt vraag naar is én dat het keurmerk ook echt iets voorstelt", vindt Janmaat. "Daarom ben ik ook blij dat we in de afgelopen drie jaar met de BMB op een goede, betrouwbare en transparante manier hebben kunnen aantonen dat Milieukeur ook echt van waarde is. Zelf heb ik daarbij een ondersteunende rol gespeeld. Ik heb hiervoor een tijd bij SMK gewerkt, en vanuit die achtergrond werd mij gevraagd om dit project te begeleiden. Het bestaat voornamelijk uit samenwerking, inhoudelijke verdieping en zorgen voor marktwerking. En er gebeurde ook echt iets tussen de kwekers, waardoor het project een succes werd. Er ontstond een sfeer waarin mensen elkaar professioneel verder hielpen."

Nationaal platform

Janmaat is in z'n nopjes met de landelijke uitbreiding. "Milieukeur is een heel praktische manier om een ambitie uit te dragen. Met het certificaat bewijs je tot de voorlopers te behoren op het gebied van milieuvriendelijk en duurzaam ondernemen. Ik vind het heel leuk om nu te zien dat grote boomkwekers uit andere provincies ook bezig zijn met certificering voor Milieukeur. Doordat de groep steeds groter wordt, heb je ook meer ruimte voor verdere professionalisering. Binnen de vereniging wordt daar ook volop aan gewerkt: we hebben bijvoorbeeld werkgroepen natuur en milieu, innovatie, marketing en communicatie en public relations. We willen een nationaal platform zijn voor duurzame boomkwekers, vandaar dat we per half september officieel landelijk gaan."

Duurzaam Inkopen

"Het programma Duurzaam Inkopen (DI) van de Nederlandse overheden heeft al zeker wel effect in de markt, maar nog mondjesmaat. Ik spreek nogal eens op bijeenkomsten en dan merk je dat er veel interesse is, maar dat er ook nog veel onduidelijkheid bestaat over Duurzaam Inkopen. Die markt is op dit moment nog wat 'onvolwassen'. Ik ben echter van mening dat de ondernemer verder moet kijken dan de markt van vandaag. Die moet nú de keuze maken of hij al dan niet verwacht dat zijn afnemers hem op duurzaam ondernemen aan zullen spreken of niet. En als dat het geval is, moet je nú de markt op om te kijken wat je kunt doen. Milieukeur is daar een goed middel bij, maar natuurlijk is het geen doel op zich. Het verduurzamen moet de ondernemer zelf doen, en Milieukeur

helpt daarbij de benodigde zaken aantoonbaar en transparant te maken."

"Ik vind het geweldig om te zien dat een club van vijf kwekers in relatief korte tijd -vanaf september 2006- zo'n succesvolle vereniging heeft kunnen neerzetten. We gaan nu toe naar 35 leden, die stuk voor stuk de verduurzamingsslag willen maken."

Meer info: www.duurzamebomen.nl

BEN VAN DER MEIJDEN (DBN):

"Enthousiast over uitbreiding"

Ben van der Meijden is voorzitter van de nieuwe organisatie Vereniging Duurzame Boomkwekers Nederland (DBN) en teelt zelf al sinds 2005 onder Milieukeur. "We waren destijds al aardig op de goede weg met duurzaam telen en de stap naar Milieukeur was niet zo groot. Toen ook de provincie via een subsidie wilde bijdragen, was de keuze snel gemaakt. Ook zaten we hier toen met een herziening van het gemeentelijk bestemmingsplan, waarbij er vraagtekens waren over de intensiviteit en de milieueffecten van de boomkwekerij. Ik wilde in die situatie graag aantonen dat boomkweek ook milieuvriendelijk kan."

Compleet assortiment

De meerwaarde van Milieukeur zit 'm volgens Van der Meijden nu nog niet in de vermarkting ervan. "Commercieel gezien begint het nu pas", vindt hij. "In de markt wordt er veel over duurzaam produceren gesproken. Met het certificaat toon je op een transparante en betrouwbare manier aan dat je duurzaam produceert. De overheid zal dit in de toekomst steeds belangrijker gaan vinden. Daarom ben ik blij met de toegenomen belangstelling, ook vanuit andere delen van het land. Het moet geen Brabantse hobby zijn." Van der Meijden ziet het ook niet als een toename van de concurrentie, als meer bedrijven onder Milieukeur gaan telen. "Ook wij zijn erbij gebaat als het breed in de markt wordt gedragen. Je hebt immers ook een breed en compleet assortiment nodig, wil je een serieuze leverancier zijn. Als maar een beperkt assortiment met Milieukeur leverbaar is, is dat ook niet goed. Daarom ben ik enthousiast over de uitbreiding. Bovendien is een stuk gezonde concurrentie altijd goed!"

SMK ontwikkelt duurzaamheidscriteria voor glasgroenten

SMK werkt momenteel aan de ontwikkeling van duurzaamheidscriteria voor glasgroenten. Deze criteria worden uitgewerkt in de vorm van een meetinstrument. De eerste opzet van dit meetinstrument bestaat uit een aantal maatlatten [zie tabel] die van belang zijn voor de verschillende duurzaamheidsthema's bij de productie van glasgroenten. Daarbinnen zijn de criteria voor Milieukeur gedefinieerd.

Het initiatief voor de ontwikkeling van de criteria komt van FresQ-dochter FrEsteem, Stichting Natuur en Milieu en Milieudefensie. In een gezamenlijke dialoog bepaalden deze organisaties eerst hun visie over hoe een integrale duurzame glastuinbouw er uit moet zien. Vervolgens definieerden zij hiervoor thema's als ruimtelijke inpassing van glastuinbouw, energie en klimaat, terugdringing van residuen van gewasbeschermingsmiddelen, watervoorziening, emissie van nutriënten en lichthinder. Zij vroegen daarna aan SMK om duurzaamheids- en Milieukeurcriteria voor glasgroenten te ontwikkelen. Het gaat hierbij om vrucht-, blad- en knolgewassen.

Twee fasen

De ontwikkeling van de duurzaamheidscriteria glasgroenten gebeurt in twee fasen. In de eerste fase (de pilot) staat een

aantal duurzaamheidsthema's centraal. Op verzoek van de initiatiefnemers werkte SMK op basis van eerder genoemde uitgangspunten een certificatieschema voor de pilot uit. Het gaat daarbij om het terugdringen van residuen van gewasbeschermingsmiddelen en het voorkómen van lichthinder. De pilot startte in het voorjaar van 2009. Bedrijven kunnen zich door de certificatie-instellingen SGS en MPS-ECAS voor dit schema (dat wordt gecommuniceerd onder de naam 'Weet Wat Je Eet') laten certificeren. De FresQ-leden Royal Pride Holland, Van Vliet Cherrytomaten en Agro Care Wieringermeer ontvingen onlangs het certificaat. Het gaat daarbij al om een areaal van circa 100 hectare.

De tweede fase bestaat uit de ontwikkeling van het certificatieschema Milieukeur glasgroenten. De criteria komen tot stand op basis van onderzoek door WUR Glastuinbouw, het LEI en het College van Deskundigen agro/food van SMK. Eind september buigt een SMK-begeleidingscommissie zich over de conceptcriteria en eind november is een openbare hoorzitting gepland. Eind 2009 wordt het certificatieschema gepubliceerd.

De gecertificeerde bedrijven uit de pilot hebben de ambitie om uiteindelijk op te gaan voor het certificaat Milieukeur glasgroenten.

Tabel: Eerste opzet van de maatlatten voor duurzaamheidscriteria glasgroenten

MAATLATTEN	DEELGEBIED
Milieu	Bemesting
Klimaat en energie	Gewasbescherming
	Afval
Natuur en landschap	Energie
	Klimaat
	Water
Voedselkwaliteit	Landschappelijke inpassing
	Voedselveiligheid

Meer info:
Petra Remeus, projectleider
agro/food, premeus@smk.nl

Darthuizer Boomkwekerijen gaat met de tijd mee

In de ontvangstruimte van de Darthuizer Boomkwekerijen in Leersum ligt een informatiefolder over het ruim 75 jaar oude bedrijf. Darthuizer heeft een rijke geschiedenis en is daar zichtbaar trots op. Het bedrijf investeert veel geld en tijd in verduurzaming van de teelt. Zo wordt in de containerteelt het bemestingniveau in de potten continu gemeten en er is op advies van DLV een volledig nieuwe bemestingstrategie opgezet. "We moeten met de tijd mee", zegt algemeen directeur Guido IJssink van de Darthuizer groep.

In het nieuwe Milieukeurschema Boomkwekerijproducten is de klimaatmodule opgenomen. Het doel van de klimaatmodule is om de emissie van broeikasgassen terug te dringen. Darthuizer Boomkwekerijen zet een innovatievoucher van Senter Novem in voor onderzoek op dit thema. "Het toepassen van de maatregelen uit de klimaatmodule is inderdaad nog niet verplicht in het Milieukeurschema", zegt IJssink. "Maar we hebben besloten om er mee aan de slag te gaan."

Voorlopen

"In aanvragen van klanten komen we steeds vaker de vraag naar duurzaamheid tegen. Zeker bij de overheid is dat zo." Bewuster kweken en het op natuurlijke wijze tegengaan van ziektes, dat is uiteindelijk de bedoeling. "Collega's werken ook steeds duurzamer. Het is een tendens waar meer en meer het nut van ingezien wordt. Daar willen we niet op achterlopen." IJssink denkt dat zijn investeringen in duurzaam ondernemen de moeite waard zijn. "Het draagt bij aan een beter leefmilieu", zegt hij. "Daar kun je gewoon niet tegen zijn. Door onderliggende onderzoeken krijg ik ook een goed inzicht in onze bedrijfshandelingen. Dat is een groot voordeel. En met onze investeringen in duurzaam ondernemen kunnen we in de toekomst zelfs kosten besparen."

Kokospot

De boomkwekerij heeft vaker geëxperimenteerd met innovaties. Zo was er een jaar of tien geleden de verteerbare kokospot. "Die was zijn tijd vooruit", zegt IJssink. "De pot werd gemaakt van restafval en we hebben die laten fabriceren in Sri Lanka." De pot was op alle terreinen een succes en bijzonder duurzaam. "De aanschaf van de kokospot was 25 cent duurder dan de reguliere pot", zegt IJssink. "Het grootste gedeelte van de markt was niet bereid om dat ervoor te betalen. Dan is zo'n innovatie gewoon niet rendabel te maken." Dat probleem komt IJssink nog steeds tegen. Hij merkt dat klanten niet bereid zijn om wat meer te betalen voor een duurzaam product. "De Rijksoverheid legt op dat je duurzaam moet werken" zegt hij. "Maar de lagere overheden, zoals gemeenten, zijn onze klanten. En die letten weer op de centen. Die zijn nog niet bereid meer te betalen. Daar zit wel een moeilijkheid." Desondanks wordt tegenwoordig een groot gedeelte van de beplanting in 'biopotten' gekweekt. Dit is een biologisch afbreekbare pot, gemaakt

van natuurlijke producten zoals kokosvezel, rijstekaf of Miscanthus (olifantengras). Deze potten zijn ten opzichte van de kokospot op diverse punten aangepast. Met name de gebruiksvriendelijkheid is beter. De pot verteert sneller en is ze beter toe te passen in het productieproces. Een ander praktisch voordeel is het gebruik van biopotten bij sterk wortelende soorten, waardoor het afsnijden van wortels onder de potten tot het verleden behoort.

Innovatie

Guus de Groot, bedrijfsleider bij de Darthuizer Boomkwekers geeft een rondleiding over het bedrijf. Ook hij gaat in op het feit dat de boomkwekerij een oude bedrijfstak is, maar dat innoveren er gewoon bij hoort. Hij laat bijvoorbeeld het terrein zien waar de jonge plantjes hun voedingsstoffen krijgen met behulp van een nieuwe geautomatiseerde bemestingstrategie. Kleine metertjes bij de planten rapporteren rechtstreeks aan een computer. "We zien daardoor precies wat de optimale hoeveelheden water en voedingsstoffen zijn voor een plant. En dat werkt voor ons weer bezuinigend", zegt hij. "Ook verminderen wij op deze manier de uitspoeling van nitraten." Het water wordt daarbij direct in de pot toegediend. "Eerder goten we het water erop, waardoor een groot deel naast de pot terecht kwam; door deze nieuwe methode sparen we nu water uit."

Het grote voordeel van het onderzoek naar vernieuwingen? "We zitten er bovenop", antwoordt De Groot. "Waar nodig kunnen we bijsturen en kijken we mee. We zien zelf wat voor ons werkbaar is en waar we iets aan kunnen hebben. Eigenlijk zijn we het eerst bij de problemen en we zijn zelf bij de oplossingen. Door zo dicht op de ontwikkeling te zitten, bouwen we een voorsprong op."

Op een ander perceel groeit Soedangras. "We zaaien dit gras sinds een jaar of twee op braakliggende terreinen", legt De Groot uit. "Dit gras verbetert op biologische wijze de grond en houdt op natuurlijke wijze onkruid tegen. Bovendien zorgt het wortelstelsel van het gras voor een goede structuur van de bodem."

In de hal, waar vakantiekrachten aan het stekken zijn, zien we de modernste innovatie: waterzakjes boven de ingang. "Eén van de krachten wist dat die waterzakjes vliegen buiten houden", zegt De Groot lachend. "Innovatie kan in kleine dingen zitten."

Lucratief investeren in duurzaamheid

Investeren in duurzaamheid betaalt zich uit. Letterlijk, weet Frank Waleczek. Met zijn advieskantoor Subvention helpt hij ondernemingen de weg te vinden in het woud van subsidie-regelingen. "Bijna niemand weet het, maar er zijn veel mogelijkheden om subsidie te krijgen op de investeringskosten. Ook bij keurmerken zijn er subsidiemogelijkheden. De voorwaarde is wel dat een ondernemer een

keurmerk (zoals Milieukeur of Europees Ecolabel) verkrijgt of wil investeren om dit te behouden", zegt hij.

Neem Bling Carwash uit Apeldoorn; dit bedrijf wil graag de groenste wasstraat van Nederland zijn. "Ze zijn opgegaan voor het Milieukeurcertificaat en hebben dat ook gekregen [red.: zie *SMK-Nieuws* 58]. Daar hebben zij aanzienlijke investeringssubsidies voor ontvangen", zegt Waleczek. En dit geval is absoluut geen unicum: "Er zijn heel veel mogelijkheden om investeringen in duurzaamheid gesubsidieerd te krijgen. Alleen weten weinig ondernemers er vanaf."

Investeren

Waleczek noemt een voorbeeld: "Heeft een onderneming reeds een keurmerk en wil men investeren in apparatuur die aantoonbaar noodzakelijk is om te voldoen aan de eisen van Milieukeur of het in stand houden van het keurmerk, dan kunnen deze investeringen subsidiabel zijn", zegt hij. "Het gaat om een fiscale regeling genaamd de MIA wat staat voor MilieuInvesteringsAftrek waarmee een netto voordeel van tussen de 8 procent en 20,8 procent kan worden verkregen. Daarnaast kan de investering ook nog vrij worden afgeschreven (deze mogelijkheid tot vrije afschrijving wordt ook wel Vamil genoemd). Je bepaalt zelf welk deel je wanneer afschrijft. Hierdoor kunnen aanzienlijke rente- en liquiditeitsvoordelen worden verkregen." Naast de MIA en VAMIL regeling kan er ook – als het gaat om energiebesparing – een beroep worden gedaan op de EIA wat staat voor EnergieInvesteringsAftrek.

Voorbeeld

"Stel een ondernemer wil investeren in afvalwater-behandeling", vervolgt Waleczek. "De investering bedraagt 100.000 euro en men heeft reeds Milieukeur. Indien deze investering noodzakelijk is om te blijven voldoen aan het keurmerk dan krijgt de ondernemer na toekenning van de aanvraag het recht om 40 procent van 100.000 euro op te nemen als extra investeringsaftrek. Uitgaande van het vennootschapsbelasting-tarief van 25,5 procent bedraagt het netto voordeel dan 10.200 euro (100.000 euro x 40 procent x 25,5 procent). Daarnaast mag die investering van 100.000 euro ook nog eens vrij worden afgeschreven."

Hoger voordeel

Op deze manier is er voor een ondernemer een flink voordeel te behalen. "Per 28 juni 2009 is de investeringsaftrek zelfs van dertig naar veertig procent verhoogd", weet Waleczek. "De Nederlandse overheid biedt hiermee dus een erg interessante regeling voor het investeren in duurzaamheid." Dit geldt zowel voor certificaathouders als voor bedrijven die gecertificeerd gaan worden.

Onbekend

De wegen naar deze subsidies zijn veelal onbekend. "Terwijl duurzaamheid een tendens is", zegt Waleczek. "Ik zie in het veld dat er nog weinig kennis is. We zijn echt nog aan het pionieren." Juist het pionieren maakt dat het een tijdrovende kwestie is om het product of het proces te certificeren, maar daarmee krijg je als ondernemer wel fiscaal voordeel op de investeringen." Naast deze landelijke subsidies, zijn er bij diverse provincies subsidiekansen voor milieuvriendelijk en energiezuinig investeren. Per project dient te worden onderzocht welke subsidies er mogelijk zijn. Er zijn dus volop kansen!

"Met deze regelingen kun je bijdragen aan de 'vergroening' van een project en het bedrijfsimago en dus aan de realisatie van een groene toekomst", zegt Waleczek."

Meer info: www.senternovem.nl/mia

Milieukeur ontwikkelingen

Duurzame maaltijden

SMK gaat criteria voor Duurzame Maaltijden ontwikkelen. Het betreft dan kant-en-klaarmaaltijden die bijvoorbeeld zijn bestemd voor intramurale en extramurale zorginstaties, thuiszorgorganisaties, catering- en partybedrijven en andere bedrijven in de out-of-home markt. Naast herkomst van de ingekochte voedingsproducten (bijvoorbeeld Milieukeur gecertificeerde producten), wordt ook gekeken naar de gehele bedrijfsvoering en de duurzaamheid van de installaties. Gezien de inhoud en thematiek worden de criteria voor

Duurzame Maaltijden als nieuw hoofdstuk aan het certificatieschema Milieukeur Be- en Verwerkte Producten toegevoegd en dit traject kan parallel lopen aan de herziening van Milieukeur Be- en Verwerkte producten. (Zie ook pagina 13)

Duurzame glasgroenten

SMK werkt momenteel aan de ontwikkeling van duurzaamheidscriteria voor glasgroenten. Deze criteria worden uitgewerkt in de vorm van een meetinstrument. De eerste opzet van dit meetinstrument bestaat uit een aantal maatlatten die van

belang zijn voor de verschillende duurzaamheidsthema's bij de productie van glasgroenten. Daarbinnen zijn de criteria voor Milieukeur gedefinieerd. (Lees verder op pagina 16)

Onderzoek

Evenementen(organisaties)

In juni 2009 is een haalbaarheidsonderzoek gestart naar Milieukeur voor evenementen(organisaties). Als onderdeel van dit onderzoek zal in de herfst 2009 een workshop worden georganiseerd, waarin betrokkenen en deskundigen hun

expertise kunnen inbrengen om de haalbaarheid en wenselijkheid van een Milieukeur voor evenementen(organisaties) te toetsen.

'Groene' kantoren

Het haalbaarheids-onderzoek naar Milieukeur voor kantoren, dat in februari 2009 was gestart, is in juni 2009 afgerond.

Na consultatie van betrokken partijen is geconcludeerd dat er vooralsnog geen ontwikkeling van Milieukeurcriteria zal plaatsvinden, aangezien wordt geadviseerd aansluiting te zoeken bij bestaande beoordelingsmethodes, keurmerken en labels.

Milieuthermometer zorgsector

MPZ (Milieu Platform Zorgsector) en SMK willen in 2009 een Milieuthermometer voor GGZ- en verpleeginstellingen ontwikkelen: een vergelijkbare set milieucriteria als voor ziekenhuizen. Hierbij kan een instelling een

bronzen, zilveren of gouden milieucertificaat behalen. Oogmerk is het gouden niveau weer te koppelen aan Milieukeur. Op 19 mei jl. vond een bijeenkomst van de begeleidingscommissie plaats voor uitbreiding van de Milieuthermometer. In deze bijeenkomst zijn voorstellen voor criteria besproken, die opgesteld zijn door een voor dit traject door MPZ in het leven geroepen werkgroep. Mogelijk vindt eind september of begin oktober een tweede bijeenkomst van de begeleidingscommissie plaats. Daarna staat een 'pilotproject' op stapel om de haalbaarheid van de criteria in de praktijk te toetsen. (Lees verder op pagina 14)

Herziening en verlenging

Groene elektriciteit

In het kader van de herziening van de Milieukeurcriteria voor groene elektriciteit vonden op 6 mei en 16 juni 2009 twee goed bezochte bijeenkomsten van de begeleidingscommissie plaats. Met name complexe onderwerpen als duurzame biomassa, additionaliteit en waterkracht zijn tijdens deze bijeenkomsten bediscussieerd. SMK onderzoekt momenteel nog de mogelijkheden voor een praktisch haalbare invulling van het begrip additionaliteit. Ook vormt de invulling van criteria voor elektriciteit uit waterkracht nog onderwerp van nader onderzoek. Indien blijkt dat een aantal onderwerpen nog meer discussie behoeft, zal na de zomer nog een derde bijeenkomst van de begeleidingscommissie worden georganiseerd.

Milieukeur ontwikkelingen

Linoleum

Het Milieukeurcertificatieschema voor linoleum was geldig tot 1 april 2009. In verband met onder andere de ontwikkeling van duurzaam inkopencriteria voor kantoorstof-fering van SenterNovem, specifiek met betrekking tot milieu-gevaarlijke stoffen en zware metalen, is besloten de herziening van het Milieukeurcertificatieschema uit te stellen tot voorjaar 2010. Het huidige certificatieschema voor linoleum is dan ook verlengd tot 1 april 2010.

Dierlijke producten

Het certificatieschema Dierlijke Producten is geldig tot 1 oktober 2009 en eind september besluit het College van Deskundigen voor een ongewijzigde verlenging van enkele maanden.

Kweekvis

Voor kweekvis wordt bij de komende herziening een update van de bestaande normen doorgevoerd. Tevens wordt een verwijzing

naar de Maatlat Duurzame Aquacultuur opgenomen. Deze Maatlat wordt naar verwachting dit najaar gepubliceerd. Voor de herziening van kweekvis wordt een beperkt herzieningstraject doorlopen met een

schriftelijke hoorzitting waar tot half september input voor kon worden gegeven.

Varkens

Het herzien van de Milieukeurcriteria voor varkens wordt uitgebreider uitgevoerd dan bij kweekvis, waarbij naast een update van de normen, ook de drie meetlatten (milieu, voer en dierwelzijn) worden geëvalueerd.

De voermeetlat is bij de vorige herziening geïntroduceerd en wordt breed besproken. Daarnaast worden de mogelijkheden om de criteria verder te

digitaliseren hierbij meegenomen. Dat betekent dat er naast het papieren schema ook een digitale invulijst kan komen waarin de criteria met rekenregels zijn verwerkt zodat de toetsing eenvoudiger wordt. Na de zomer komt een begeleidingscommissie bijeen en begin 2010 wordt de hoorzitting gehouden.

Plantaardige producten

SMK heeft per 1 januari 2009 de herziene Milieukeurcriteria voor plantaardige producten gepubliceerd, met een geldigheid tot 1 januari 2010. Het aantal boomteeltbedrijven dat zich heeft aangemeld voor Milieukeur is sterk toegenomen. Voor de overige sectoren is het aantal gecertificeerde bedrijven en producten gelijk aan vorig jaar. In het College van Deskundigen Agro/food is afgelopen keren gediscussieerd over het gewas-beschermingsmid-delenbeleid en zijn aanvullende besluiten genomen over nieuw toegelaten middelen. Er is inmiddels opdracht gegeven voor de actualisatie van het huidige schema. In dit herzieningstraject zal ruime aandacht worden besteed aan de criteria voor boomkwekerijproducten.

Stichting MPS (Milieuprogramma Sierteelt) en SMK zijn momenteel bezig om na te gaan of MPS-A met aanvullende eisen (MPS-A+) kan voldoen aan de eisen voor Milieukeur, waarbij gestart is met boomkwekerijproducten. Er is hiervoor een onderzoek uitgevoerd door CLM, waarvan het resultaat is besproken in het College van Belanghebbenden van MPS en het College van Deskundigen agro/food van SMK. Volgende stap is een eerste definiëring van de criteria van MPS-A+. De resultaten hiervan komen eind van dit jaar beschikbaar.

Be- en verwerkte producten

In het certificatieschema Milieukeur be- en verwerkte producten zijn eisen opgenomen voor visproducten, varkensvleesproducten, verwerkte groenten, bewerkte groenten en bier.

Dit schema wordt in 2009 herzien. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan de thema's schoonmaakmiddelengebruik, afval, energie- en waterverbruik. Voor varkensvlees- en visproducten worden eisen voor dierwelzijn voorgesteld.

Certificeren en communiceren van Milieukeur producten, onverpakt en verpakt

Het College van Deskundigen agro/food nam een tussentijds besluit over het certificeren en communiceren van Milieukeur voorverpakte- en niet voorverpakte producten en vervolgens over de borging van deze processen in de keten. Certificeren is verplicht voor bedrijven die:

- Milieukeurproducten produceren;
- Milieukeurproducten in- en verkopen tot en met de schakel waar het product wordt voorverpakt en eventueel gelabeld;
- over Milieukeur willen communiceren* met ingekochte, niet voorverpakte Milieukeurproducten die worden verkocht aan consument of eindgebruiker;

Ontwikkelingen

Certificering is dus niet verplicht voor bedrijven die:

- alleen voorverpakte** Milieukeurproducten in- en verkopen;
- niet voorverpakte Milieukeurproducten inkopen en deze niet als Milieukeurproduct verkopen.

Details van bovengenoemde besluiten kunt u downloaden van de website van SMK via > Criteria > Milieukeur > Keuze product > download Aanvullende besluiten (pdf).

** Communicatie gerelateerd aan het product: Alle uitingen door bedrijven over Milieukeur in woord en/of beeld, behoudens de communicatie uitingen die door eerdere schakels in de keten werden aangebracht.*

*** Een product is voorverpakt indien het op een zodanige manier is verpakt dat het product alleen bereikt kan worden door iets aan de verpakking te veranderen (bv. beschadigen of verbreken).*

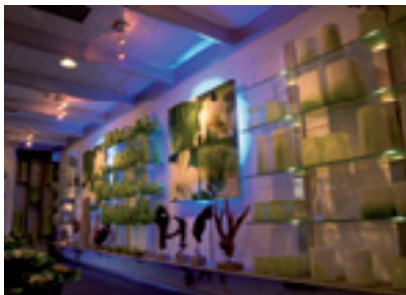
Bloemen en planten onder glas

Het Milieukeur-schema bloemen en planten onder glas is gepubliceerd per 1 februari 2009 en is geldig tot 1 februari 2010. In de tussentijd zijn aanvullende besluiten genomen betreffende de omschrijving van een

groeiseizoen en het gebruik van fosfor. Deze zijn gepubliceerd op de website van SMK.

Barometer Duurzame Bloemist

Per 20 maart 2009 publiceerde SMK een aangepaste versie van het certificatieschema Barometer Duurzame Bloemist. Hierin zijn de bevindingen van de Raad voor Accreditatie over ketenregie

verwerkt. Inmiddels zijn de eerste bloemisten gecertificeerd. Naar aanleiding van de ervaringen bij de eerste bloemisten heeft het College een aanvullend besluit genomen over een bedrijf met meerdere vestigingen. (zie ook pagina's 27 en 28)

Barometer Duurzaam Terreinbeheer

Het certificatieschema Barometer Duurzaam Terreinbeheer is ongewijzigd verlengd tot 1 december 2009. Het certificatieschema bevat onder andere criteria voor het duurzaam beheren van terreinen en voor

de toepassing van onkruidbestrijdingsmiddelen op basis van glyfosaat op verhardingen. Inmiddels is het herzieningstraject in volle gang en zijn de voorstellen besproken in een begeleidingscommissie. De hoorzitting vindt naar verwachting plaats in november.

Het laatste SMK nieuws via e-mail?
Meld u aan op www.smk.nl
E-mailservice